

TRAFICOM/276267/03.04.01.01/2025

Utfärdad: 05.06.2025	Träder i kraft: 16.06.2025	Giltighetstid: tills vidare
Lagstiftning som anvisningen grundar sig på: Sjötrafiklagen (782/2019) Vattenlagen (587/2011), 1:3, kapitel 10 Språklagen (423/2003), 33 § 1 mom. Samiska språklagen (1086/2003), 8 §		
Ändringsuppgifter: Preciserar Transport- och kommunikationsverkets anvisning "Förbud och begränsningar enligt sjötrafiklagen" (TRAFICOM/216383/03.04.01.01/2021) i fråga om utmärkning av förbuds- och begränsningsområden.		

Förbud och begränsningar enligt sjötrafiklagen: anvisning för utmärkningsansvariga

Förord

Detta är en preciserande anvisning från Transport- och kommunikationsverket Traficom för utmärkning av förbuds- och begränsningsområden i sjötrafiken. Anvisningen är avsedd för aktörer som är skyldiga att märka ut förbud och begränsningar och preciserar innehållet i den tidigare anvisningen (Förbud och begränsningar enligt sjötrafiklagen, TRAFICOM/216383/03.04.01.01/2021) i fråga om utmärkningen. I anvisningen förklaras centrala begrepp, presenteras de förbud och begränsningar som Traficom utfärdat för sjötrafiken samt preciseras anvisningarna för installation av sjötrafikmärken.

Anvisningen sammanställer punkterna i sjötrafiklagen (782/2019) och Traficoms föreskrifter och anvisningar som gäller utmärkningsansvaret och genomförandet av terrängmärkning.

Innehåll

1	INLEDNING.....	3
2	CENTRALA BEGREPP	4
3	DE VANLIGASTE FÖRBUDEN OCH BEGRÄNSNINGARNA I SJÖTRAFIKEN	8
3.1	Fartbegränsning	8
3.2	Förbud mot användning av motor	8
3.3	Förbudet att orsaka svall	8
3.4	Förbud mot vattenskoteråkning	9
3.5	Förbud mot vattenskidåkning och brädsegling	9
3.6	Undantag enligt sjötrafiklagen	9
3.7	Förbud som anges med hjälpskylt	10
4	UTMÄRKNING AV FÖRBUD OCH BEGRÄNSNINGAR	11
4.1	Allmänna principer	11
4.2	Placering av sjötrafikmärken i terrängen	12
4.3	Användning av hjälpmärken och -skyltar	13
4.3.1	Hjälpskylt som preciserar tid på dygnet, tidsperiod eller farkosttyp	14
4.3.2	Hjälpmärke och -skylt som preciserar verkningsområdet eller avståndet	14
4.4	Anmälan om sjötrafikmärken och underlåtenhet att installera dem	16
4.4.1	Anmälan om installation, ändring och borttagning av sjötrafikmärken	16
4.4.2	Underlåtenhet att installera sjötrafikmärken och hot om tvångsutförande	17
4.5	Förbud och begränsningar på kartan	17
5	KONTAKT, FÖRFATTNINGAR OCH WEBBPLATSER.....	18

1 INLEDNING

Sjötrafiklagen tillämpas på farkoster och användningen av dem inom finskt vattenområde (782/2019, sjötrafiklagen). Enligt sjötrafiklagen har var och en rätt att röra sig till sjöss, så länge som farkostens användare inte försvårar eller stör andras färd på vatten. Farkostens användare får inte heller åstadkomma fara eller avsevärda eller onödiga olägenheter eller störningar för naturen eller den övriga miljön, fisket, allmänt nyttjande av naturen för rekreation eller något annat allmänt eller enskilt intresse (sjötrafiklagen 4–5 §.)

Om ovan nämnda omständigheter inte uppfylls i ett visst vattenområde kan man ansöka om ett tidsbundet eller tills vidare gällande förbud och/eller begränsning av sjötrafiken för området hos Transport- och kommunikationsverket Traficom (sjötrafiklagen 101 §). En framställan om ett sådant förbud eller en sådan begränsning kan göras av kommunen eller en kommunmedlem eller av en sådan myndighet, sammanslutning eller ägare till ett vattenområde som berörs av saken (sjötrafiklagen 102 § 1 mom.). Förbud och begränsningar som utfärdas med stöd av sjötrafiklagen kommer i fråga i undantagsfall där det behövs en noggrannare och mer riktad begränsning än den ovan nämnda allmänna grundstadgan. I kapitel 3 presenteras närmare de förbud och begränsningar som Traficom utfärdar för sjötrafiken samt deras sjötrafikmärken. Övriga sjötrafikmärken enligt sjötrafiklagen är påbuds-, varnings-, informations-, hjälp- och riktmärken samt kabel- och ledningstavlor (sjötrafiklagen 58 §).

När ett förbud eller en begränsning eller både och utfärdas för ett vattenområde ska sjötrafikmärken, om möjligt, utmärkas på det vattenområde som de gäller eller i dess närhet (sjötrafiklagen 104 § 1 mom.). Sjötrafikmärkena ska överensstämja med beslutet och de ska installeras innan beslutet träder i kraft. Det är viktigt att märka ut området så att de som rör sig på vattnet kan följa förbudet och/eller begränsningen i området. I kapitel 4 finns anvisningar för installation av sjötrafikmärken. Avsaknaden av sjötrafikmärken kan vara skadlig med tanke på säkerheten i sjötrafiken, om t.ex. fartbegränsningen har fastställts för att förbättra säkerheten i ett smalt eller stenigt vattenområde. Överträdelse av ett förbud eller en begränsning kan inte sanktioneras om sjötrafikmärken saknas i terrängen. Underlåtenhet att iaktta de allmänna skyldigheterna enligt 5 § i sjötrafiklagen, såsom att orsaka fara eller skada för andra, kan dock vara straffbart som sjötrafikbrott.

Ett beslut om förbud eller begränsningar som har meddelats enligt sjötrafiklagen kan ändras, om de förhållanden som rådde när beslutet fattades väsentligen har förändrats eller om det senare konstateras att de har varit väsentligen andra än vad som förutsattes då beslutet meddelades. Då iakttas i tillämpliga delar samma förfaringssätt som när ursprungliga förbudet och begränsningen fastställdes (sjötrafiklagen 105 §.)

2 CENTRALA BEGREPP

Sjötrafiklagen 782/2019

Sjötrafiklagen tillämpas på farkoster och användningen av dem inom finskt vattenområde. Lagen tillämpas också på utmärkning av farleder och ledning av sjötrafiken samt på de förfaranden som ska iakttas i slusskanaler och öppna kanaler och vid trafik via rörliga broar. (Sjötrafiklagen 1 §.)

Förbud och begränsningar enligt sjötrafiklagen

Liksom t.ex. landsvägstrafiken är även sjötrafiken föremål för förbud och begränsningar. Transport- och kommunikationsverket Traficom är den tillsynsmyndighet som avses i sjötrafiklagen och som övervakar sjötrafiken. Till dess uppgifter hör bland annat att utfärda föreskrifter om sjötrafikmärken och ljussignaler.

Traficom ansvarar också för åtgärder i anslutning till förbud och begränsningar i sjötrafiken, såsom behandling av framställningar, utfärdande av nya förbud och begränsningar samt ändring och upphävande av gällande beslut om förbud och begränsningar. Traficom kan på framställning förbjuda eller begränsa trafik med farkoster på ett visst vattenområde för viss tid eller tills vidare, om förbudet eller begränsningen provas vara behövlig till skydd för trafiken, miljön, fisket eller någon annan näring eller för allmänt nyttjande av naturen för rekreation eller något annat allmänt intresse.

Farkost

Med farkoster avses fartyg, fortskaffningsmedel och färdmedel som har kontakt med vattnet och som är avsedda för färd på vatten. Dessa är bl.a. fritidsbåtar och fritidsfartyg, vattenskotrar, bastuflottar, pråmar och sväware (sjötrafiklagen 3 § 1 mom.) Farkoster är både motordrivna och motorlösa farkoster, såsom segel- och SUP-brädor.

Allmän farled

En allmän farled är en sådan farled i ett vattendrag som i enlighet med ett myndighetsbeslut fastställts vara en offentlig farled eller allmän lokal farled [1 kap. 3 § 13 punkten i vattenlagen (587/2011)] som behöver hållas öppen för allmän sjötrafik. En allmän farled är en enhetlig sjöväg mellan två ändpunkter och är utmärkt i terrängen och på sjökortet. Inrättandet av en allmän farled förutsätter tillstånd enligt 10 kap. i vattenlagen. Traficom har utarbetat en anvisning om utmärkning av allmänna farleder *Underhåll av allmänna farleder* (TRAFICOM/291254/03.04.01.01/2021).

Huvudman för en allmän farled, dvs. farledshållaren

Huvudmannen för en allmän farled är den som enligt ett beslut om inrättande av farled har rätt att bygga eller förbättra en farled.

Enskild farled

En enskild farled är en farled som enligt vattenlagen inte fastställts vara en allmän farled, alltså en offentlig farled eller allmän lokal farled (1 kap. 3 § 14 punkten i vattenlagen). Man får inte använda säkerhetsanordningar för sjöfarten som är avsedda för utmärkning av en allmän farled för att märka ut en enskild farled, och enskilda farleder eller deras farledsmärken har inte märkts ut i officiella navigeringspublikationer. Traficom har utarbetat en anvisning om utmärkning av enskilda farleder, *Utmärkning av enskilda farleder* (TRAFICOM/200067/03.04.01.01/2020).

Förbuds- och begränsningsområde

Med förbuds- och begränsningsområde för sjötrafiken avses farleder och/eller vattenområden där farkosters rörelsefrihet har begränsats eller helt förbjudits. Begränsningar är t.ex. olika fartbegränsningar, förbud mot att orsaka svall och förbud mot användning av en motordriven farkosttyp. Dessutom har man kunnat begränsa sjötrafiken med preciserande begränsningar och förbud, såsom användningsförbud för en viss motordriven farkosttyp eller genom att begränsa farkostens motoreffekt.

Gällande förbuds- och begränsningsområden för sjötrafiken samt anmälda sjötrafikmärken kan granskas på Trafikledsverkets webbplats (Vayla.fi > Information om trafikleder > Farleder > Områden med förbud och begränsningar som gäller sjötrafiken) eller i tjänsten *Suomen väylät* (suomenvaylat.vayla.fi).

Utmärkningsansvarig

För utmärkningen av förbud eller begränsningar i en allmän farled ansvarar huvudmannen för farleden och på andra ställen den kommun vars område förbudet eller begränsningen gäller (104 § i sjötrafiklagen). Den som ansvarar för utmärkningen ska underrätta Traficom om sjötrafikmärken som installerats, ändrats eller tagits bort. Anvisningar för anmälan finns i kapitel 4.4.1.

Tidigare har man i beslutet om förbuds- eller begränsningsområde kunnat bestämma att den som ansökt om förbudet eller begränsningen har ansvarat för utmärkningen. Enligt sjötrafiklagen som trädde i kraft 2020 är farledshållare och kommuner inom vars område förbudet eller begränsningen finns utmärkningsansvariga. Flera aktörer kan ansvara för att märka ut förbuds- och/eller begränsningsområdet, se Gemensamt ansvar.

Gemensamt ansvar

Om ett förbuds- eller begränsningsområde finns inom två eller flera kommuners område, ansvarar varje kommun tillsammans för utmärkningen av området inom sitt eget område. Om området ligger i en farled och på ett vattenområde utanför farleden, ansvarar farledshållaren och kommunen tillsammans för utmärkningen av området. När flera aktörer ansvarar för utmärkningen av förbuds- och begränsningsområdet lönar det sig för dem som ansvarar för utmärkningen att planera utmärkningen av området tillsammans. På så sätt säkerställs en tydlig och informativ placering av märkena. Farledshållaren och kommunen kan komma överens om att dela utmärkningsansvaret sinsemellan på det sätt som anses mest ändamålsenligt med beaktande av märkenas placering.

Verkningsområde

Ett sjötrafikmärkes förbuds- och begränsningsområde börjar vid märket, om inte något annat har preciserats med hjälpmärken eller på något annat särskilt sätt. Verkningsområdet utsträcker sig till det märke som anger att det förbud, påbud eller den begränsning som har angetts med märket upphör. Om inget ovan avsett märke eller något hjälpmärke särskilt utvisar var verkningsområdet upphör fortsätter verkningsområdet fram till det motsvarande märket som har satts upp för trafiken i motsatt riktning (sjötrafiklagen 57 §).

Sjötrafikmärke

Sjötrafikens förbuds- och begränsningsområde ska, om möjligt, utmärkas på det vattenområde som de gäller eller i dess närhet med de sjötrafikmärken som anges i beslutet. Sjötrafikmärkena ska följa bestämmelserna i 4 kap. i sjötrafiklagen, så vilket märke som helst duger inte som sjötrafikmärke. Närmare tekniska bestämmelser om sjötrafikmärken finns i Traficoms föreskrift *Sjötrafikmärken och ljussignaler samt utmärkning av ledningar och kablar* (TRAFICOM/85487/03.04.01.00/2021), där bl.a. sjötrafikmärkenas färger och storlekar presenteras enligt observationsavståndet.

Huvudmärke

Med huvudmärke avses förbuds- och begränsningsmärket för sjötrafik. Huvudmärken är t.ex. fartbegränsnings- och vattenskoterförbudsmärke. Huvudmärkena presenteras i kapitel 3. Huvudmärket kan kompletteras med ett hjälpmärke, se Hjälpmärke.

Hjälpmärke

Hjälpmärket ger mer information eller anvisningar för dem som rör sig på vattnet. Det kompletterar huvudmärket (se Huvudmärke) och kan inte ensam användas för att förbjuda eller begränsa sjötrafiken.

Hjälpmärkena indelas i två grupper: hjälpmärken som anger den riktning i vilken huvudmärket gäller (sjötrafiklagen 96 §) och hjälpskyltar (sjötrafiklagen 97 §). En hjälpskylt kan gälla t.ex. märkets verkningsområde, giltighetstid eller farkosttyp. Hjälpskyltens precisering eller undantag kommer direkt från beslutet. Texten på hjälpskylten som anger avstånd bestäms enligt huvudmärkets läge och avståndet till förbuds- eller begränsningsområdet.

Du hittar mer information om hjälpmärken i kapitlen 3.7 och 4.3.

Observationsavstånd

Det avstånd på vilket ett sjötrafikmärke under normala förhållanden kan varseblivas från en annalkande farkost så att farkosten vid behov kan vändas om eller stoppas. Observationsavståndet påverkas bland annat av sjötrafikmärkets färg och kontrast, betraktningssvinkel, belysningsförhållanden, platsen där märket installerats och storleken på texten på hjälpskylten. Observationsavståndet definierar sjötrafikmärkets storlek, som definieras i Traficoms föreskrift *Sjötrafikmärken och*

TRAFICOM/276267/03.04.01.01/2025

ljussignaler samt utmärkning av ledningar och kablar
(TRAFICOM/85487/03.04.01.00/2021).

3 DE VANLIGASTE FÖRBUDEN OCH BEGRÄNSNINGARNA I SJÖTRAFIKEN

3.1 Fartbegränsning

Bild 1.
Fartbegränsningsmärke med begränsningen 10 km/h.

Fartbegränsningen (80 § i sjötrafiklagen, bild 1) fastställer farkostens högsta tillåtna fart. Begränsningen ges i kilometer per timme (km/h). Fartbegränsningen påverkas av sjötrafiken i området samt miljöfaktorer som bedöms i beslutsskedet.

Det finns många varierande fartbegränsningar i terrängen, eftersom det under årens lopp har funnits flera behöriga myndigheter och de föreslagna fartbegränsningarna också har varierat. Numera strävar man efter att harmonisera fartbegränsningarna genom att fastställa delbara hastigheter med fem (såsom 10 km/h, 15 km/h och 20 km/h osv.) eller genom att förenhetliga den nya fartbegränsningen med de tidigare fastställda begränsningarna i området.

Farten kan också anges i knop med en hjälpskylt i samband med huvudmärket. Tidigare har beslut om fartbegränsningar också meddelats i knop. Om man vill ändra fartbegränsningarna i terrängen till km/h ska man kontakta Traficom. Kontaktuppgifterna finns på sida 18.

3.2 Förbud mot användning av motor

Bild 2. Förbudsmärke mot användning av motor.

På vissa vattenområden kan man förbjuda framförande av en farkost med hjälp av motorkraft (74 § i sjötrafiklagen, bild 2). Genom förbudet förbjuds framförande av alla farkoster som använder motorkraft, oberoende av kraftkälla. Sådana är t.ex. motorbåtar, vattenskotrar och svävarer. Genom beslutet kan man definiera sådana undantag från förbudet som anges med hjälpskylt i terrängen, såsom att tillåta eldrivna farkoster (se kapitel 3.7). Om inga undantag har fastställts i beslutet, gäller förbudet att använda motor alla motordrivna farkoster.

3.3 Förbudet att orsaka svall

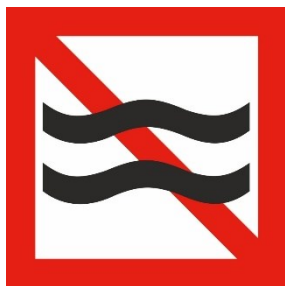

Bild 3. Förbudsmärke mot att orsaka svall.

På verkningsområdet för ett märke som anger förbud mot att orsaka svall (71 § i sjötrafiklagen, bild 3) ska sjötrafikanten reglera farkostens fart så att inte för stort svall eller annan sugeffekt uppstår som kan åsamka skada på stationära eller rörliga farkoster, konstruktioner, omgivningen i övrigt eller påverka användningen av vattendraget. Förbudet mot att orsaka svall används ofta i samband med fartbegränsningen. Omfattningen av svall som farkosten orsakar är inte alltid direkt jämförbar med den fart som används, utan påverkas bl.a. av farkostens typ och skrovets form.

3.4 Förbud mot vattenskoteråkning

Bild 4.
Förbudsmärke mot
vattenskoteråkning.

En vattensko är en motordriven farkost avsedd för sport eller fritidsverksamhet, vars längd understiger 4 meter. Vattenskoterns främsta drivkälla är ett vattenjetaggregat och den har konstruerats för att framföras av en eller flera personer som sitter, står eller står på knä på farkosten (sjötrafiklagen 3 § 1 mom. 5 punkten).

Ett märke som anger förbud mot vattenskoteråkning (75 § i sjötrafiklagen, bild 4) kan användas för att förbjuda åkning med vattenskoer eller någon annan motsvarande farkost, såsom små farkoster för nöjesåkning som är jämförbara med vattenskoer. Då är det dock tillåtet att färdas med andra farkosttyper, om inte något annat bestäms. Inom förbudsområdet kan man t.ex. tillåta åkning med vattenskoer endast i farledsområdet och förflyttning från farledsområdet till hamnen. Vid behov kan en fartbegränsning fastställas för övergångsresor.

3.5 Förbud mot vattenskidåkning och brädsegling

Som namnet antyder förbjuder förbudet mot vattenskidåkning (72 § i sjötrafiklagen, bild 5, vänster) och förbudet mot brädsegling (73 § i sjötrafiklagen, bild 5, höger) vattenskidåkning och brädsegling på det fastställda verkningsområdet. Dessa förbud används bl.a. i närheten av badplatser och vattenkraftverk, liksom även förbud mot vattenskoteråkning.

Bild 5. Förbudsmärken mot vattenskidåkning och brädsegling.

3.6 Undantag enligt sjötrafiklagen

I 101 § 3 mom. i sjötrafiklagen fastställs vissa undantag för förbud och begränsningar. Förbuden eller begränsningarna, med undantag för fartbegränsningar, gäller inte användningen av farkoster som behövs för arbetet eller på grund av bostadens läge och inte heller användningen av svårt rörelsehindrade personers farkoster, om inte något annat bestäms i beslutet av särskilt vägande skäl. Sådant framförande av farkost som är nödvändigt för utförande av tjänsteuppdrag, uppdrag för prehospital akutsjukvård och räddningsuppdrag, tryggandet av Försvarsmaktens verksamhet samt andra motsvarande orsaker är tillåtet oberoende av förbud eller begränsningar. Ovan nämnda undantag behöver inte anges med hjälpskylt i samband med huvudmärket, om inte något annat bestäms i beslutet av särskilt vägande skäl.

3.7 Förbud som anges med hjälpskylt

Om förbudet eller begränsningen inte kan uttryckas enbart med hjälp av huvudmärket, ska en hjälpskylt med precisering eller undantag av förbudet och/eller begränsningen installeras i anslutning till huvudmärket. Ett av de vanligaste huvudmärkena med fastställda undantag är förbudet mot användning av motor. Ett typiskt undantag från förbudet är **en effektbegränsning för motordrivna farkoster**, som reglerar den största tillåtna motoreffekten med vilken farkosten får framföras. Effektbegränsningen anges med märket Förbud mot användning av motor och t.ex. hjälpskylten "Körning tillåten med farkoster med en effekt på högst 5 hk" (bild 6).

Ett annat allmänt undantag från förbudet mot användning av motor är att **tillåta körning med elmotordrivna farkoster**, vilket tillåter körning med alla elmotordrivna farkoster eller elmotordrivna farkoster med en viss effekt, men körning med förbränningsmotordrivna farkoster är helt förbjuden. Undantaget märks ut i terrängen med huvudmärket Förbud mot användning av motor och t.ex. med hjälpskylten "Körning tillåten med eldrivna farkoster med en effekt av högst 2 kW" (bild 6). Ovan nämnda undantag bestäms alltid genom beslut.

Med hjälpskyltar kan man ge undantag t.ex. i fråga om tid på dygnet, tidsperiod och andra farkosttyper. Närmare information om dessa finns i kapitel 4.3. I kapitlet finns också allmän information om hjälpskyltar och -märken.

Bild 6. Huvudmärken som förbjuder användning av motor samt hjälpskyltar som begränsar farkostens motoreffekt och farkosttyp.

4 UTMÄRKNING AV FÖRBUD OCH BEGRÄNSNINGAR

4.1 Allmänna principer

Sjötrafikens förbuds- och begränsningsområde ska, om möjligt, utmärkas på det vattenområde som de gäller eller i dess närhet med de sjötrafikmärken som anges i beslutet. Utanför farlederna ansvarar den kommun vars område förbudet eller begränsningen gäller för utmärkningen och underhållet av förbud eller begränsningar som Traficom och tidigare andra ämbetsverk utfärdat. Då **ansvarar kommunen för utmärkningen**. För utmärkningen av förbud eller begränsningar i en allmän farled ansvarar huvudmannen för farleden (sjötrafiklagen 104 § 1 mom.). Farledshållare är bl.a. Trafikledsverket, kommunerna, hamn- och industribolagen samt båtforeningarna. När ett område är beläget inom flera kommuners område har kommunerna ett **gemensamt ansvar** för utmärkningen av området. Varje kommun ska sörja för sina sjötrafikmärken inom den egna kommunens område. Området kan också vara beläget i en farled och på ett vattenområde utanför farleden, och då ansvarar kommunen och farledshållaren tillsammans för utmärkningen. Det lönar sig för dem som ansvarar för utmärkningen att tillsammans planera märkenas placering så att området är tydligt och märkena täcker hela området. Farledshållaren och kommunen kan komma överens om att dela utmärkningsansvaret sinsemellan på det sätt som anses mest ändamålsenligt med beaktande av märkenas placering.

Traficom bestämmer inte installationsplatserna för sjötrafikmärken, utan den eller de som ansvarar för utmärkningen väljer sådana placeringar för märkena som överensstämmer med sjötrafiklagen och Traficoms föreskrifter. Utgångspunkten är att komma överens med **markägarna** om placeringen av märken. Om man inte kommer överens med markägarna om var märkena ska placeras, ska ärendet till denna del hänskjutas till regionförvaltningsverket för avgörande (10 kap. 5 § i vattenlagen, 54 § i sjötrafiklagen).

Språket på hjälpskyltens text bestäms enligt språklagen (423/2003, 33 § 1 mom.). De hjälpskyltar som används på sjötrafikmärken ska vara finsk- och svenskspråkiga i tvåspråkiga kommuner. I övriga kommuner är de textförsedda hjälpskyltarna finskspråkiga, med undantag av Åland, där texterna är svenskspråkiga. Inom samernas hembygdsområde används förutom finska även samiska på hjälpskyltarna (samiska språklagen 1086/2003, 8 §).

Som förbuds- och begränsningsmärken används sjötrafikmärken enligt sjötrafiklagen (se kapitel 3.1). Märkena ska följa sjötrafiklagen och föreskriften *Sjötrafikmärken och ljussignaler samt utmärkning av ledningar och kablar* (TRAFICOM/85487/03.04.01.00/2021) för att de ska vara tydliga och lätta att följa. I föreskriften finns bl.a. närmare uppgifter om **märkenas färger**. Dessutom ska sjötrafikmärkena ha en **reflekterande** yta i avsedd färg och enligt behov förses med **belysning** (sjötrafiklagen 56 § 3 mom.). R2 rekommenderas som det reflekterande materialets reflekterande förmåga. Reflekterande förmåga i kategori R har fastställts av Europeiska standardiseringskommittén (CEN) och presenteras i standard EN 12899-1.

När sjötrafikmärket installeras är det viktigt att beakta märkets **observationsavstånd** så att den som rör sig på vattnet kan iaktta märkets innehåll i tillräckligt god tid innan förbuds- eller begränsningsområdet börjar. Vid bedömningen av observationsavståndet ska man beakta bl.a. sjötrafikmärkets färg och kontrast, sjötrafikantens betraktningssvinkel, belysningsförhållandena samt platsen där märket installerats. Observationsavståndet bestämmer storleken på märkets och hjälpskyltens text. På följande sida presenteras storleken på förbuds-, påbuds-, begränsnings-, varnings- och informationsmärken samt hjälpskyltar i förhållande till observationsavståndet samt höjden på hjälpskyltens text i förhållande till märkets höjd. Måttuppgifterna för de övriga märkena finns i den tidigare nämnda föreskriften.

De som ansvarar för utmärkningen ska se till att **sjötrafikmärkena underhålls** och är synliga. Eutrofierad växtlighet kan under årens lopp täcka över märket, ett dåligt fäst märke kan välta på blåsiga platser eller bojmärket kan flytta sig på grund av is. Märkenas skick ska kontrolleras

regelbundet, eftersom t.ex. solen kan bleka dem under årens lopp. Ett märke som blekts av solen är svårare att upptäcka och därför förkortas observationsavståndet.

Storleken på förbuds-, påbuds-, begränsnings-, varnings- och informationsmärken

Observationsavstånd (meter) Sidans längd (millimeter)

under 300	960
300–500	1440
501–1000	2160
över 1000	2880

Hjälpskyltens storlek

Observationsavstånd (meter) Märkets höjd (millimeter)

under 300	200–300
300–500	300–400
över 500	400–500

Hjälpskyltens textmått

Märkets höjd (millimeter) Textens höjd (millimeter)

200–300	150–200
300–400	200–300
400–500	300–400

4.2 Placering av sjötrafikmärken i terrängen

Sjötrafikmärken ska placeras så att de är lätta att upptäcka och inte stör trafiken (sjötrafiklagen 56 § 1 mom.). Förbud eller begränsningar ska, om möjligt, utmärkas på det vattenområde som de gäller eller i dess närhet (sjötrafiklagen 104 § 1 mom.). Sjötrafikmärken som installerats vid gränsen till förbuds- och begränsningsområdet anger var området börjar och slutar (bild 7). Sjötrafikmärkena ska i mån av möjlighet placeras på högra sidan av farleden i färdriktningen på en plats som är väl synlig från farleden och vattenområdet. Märkena kan också installeras på en bro om området börjar eller slutar vid bron.

Om förbudet eller begränsningen gäller hela sjön eller dammen rekommenderas det att märkena installeras på allmänna sjösättningsplatser för att så många som möjligt ska kunna upptäcka märkena i fråga. På en sjösättningsplats kan farkosten tryggt sjösättas eller torrsättas. Dessa platser kan underhållas av bl.a. kommunen eller privata aktörer. I stora förbuds- och begränsningsområden, såsom åar och havsstränder, rekommenderas det att

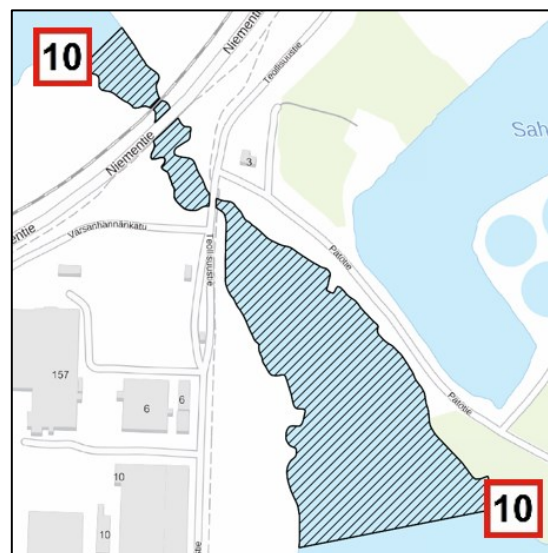

Bild 7. Sjötrafikmärken har installerats vid gränserna till ett fartbegränsningsområde på 10 km/h. Märkena har också installerats i högra kanten i förhållande till färdriktningen.

märken också installeras vid områdets gränser och sjösättningsplatser.

Med förbuds- och begränsningsmärken anges början på deras verkningsområde. Förbuds- och begränsningsområdet sträcker sig fram till det motsvarande märket som har satts upp för trafiken i motsatt riktning (sjötrafiklagen 57 §). Då upphör verkningsområdet när man når den gråa baksidan på märket för den motsatta färdriktningen. Den synliga baksidan av ett sjötrafikmärke ska vara grå, om inte märket anger förbud, påbud eller information i bägge riktningarna (sjötrafiklagen 56 § 2 mom.). Förbuds- och begränsningsområdets start- och slutpunkt kan också anges med en hjälpskylt (se kapitel 4.3.2). Dessutom kan verkningsområdets utsträckning anges med ett märke som anger att det förbud, påbud eller den begränsning som har angetts med märket upphör (bild 8). Märket placeras på högra sidan av farleden i den motsatta färdriktningen eller på baksidan av ett märke som utvisar förbud eller begränsning och som är avsett för den motsatta färdriktningen (sjötrafiklagen 95 §).

För vissa förbuds- och begränsningsområden räcker det med ett litet antal sjötrafikmärken: t.ex. om begränsningsområdet i sundet är kort räcker det i allmänhet med sjötrafikmärken vid gränserna. Det kan dock vara svårt att märka ut långa sund och andra vidsträckta vattenområden, eftersom hela området ska vara märkt på ett heltäckande sätt. Då ska flera sjötrafikmärken installeras. Installation av flera märken på förbuds- eller begränsningsområdet kräver särskild noggrannhet: om märket har placerats på fel plats eller på ett oklart sätt kan den som rör sig på vattnet tolka att förbudet eller begränsningen upphör vid märket i fråga även om förbudet eller begränsningen fortfarande gäller. För tydlighetens skull rekommenderas att märkena i vissa fall förses med hjälpmärken som anger huvudmärkets verkningsriktning (se kapitel 4.3.2). Då ska märkena installeras parallellt med stranden så att pilarna som anger verkningsriktningen visar vart förbuds- och/eller begränsningsområdet fortsätter.

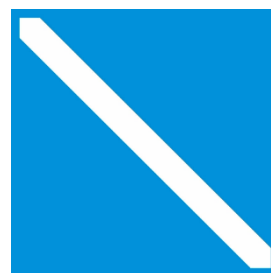

Bild 8. Förbud, påbud eller begränsning upphör.

I stället för ett fast märke som placeras på land är det möjligt att använda till exempel sjötrafikmärken som monterats på en flytande konstruktion. För flytande märken är det viktigt att säkerställa att märkets riktning inte svänger och att märket inte flyttar på sig t.ex. på grund av is. En exempelbild på ett flytande sjötrafikmärke finns i bilaga 2 till Traficom's föreskrift (*Sjötrafikmärken och ljussignaler samt utmärkning av ledningar och kablar*, TRAFICOM/85487/03.04.01.00/2021).

4.3 Användning av hjälpmärken och -skyltar

Ett förbud eller en begränsning som anges med sjötrafikmärke kan preciseras med hjälp av hjälpmärken. Ett beslut om förbud eller begränsning bestämmer oftast innehållet på en eventuell hjälpskylt, med undantag av hjälpskyltar som anger avstånd. Hjälpskyltarna installeras antingen ovanför eller under huvudmärket beroende på hjälpskyltens innehåll (bild 9, sida 14). I följande kapitel presenteras olika typer av hjälpmärken och -skyltar samt deras placering i anslutning till huvudmärket.

4.3.1 Hjälpskylt som preciserar tid på dygnet, tidsperiod eller farkosttyp

Bild 9.

Hjälpskyltarnas placering i förhållande till huvudmärket.

Hjälpskyltar som gäller tid på dygnet, tidsperiod, farkosttyp eller annan inriktning och precisering av huvudmärket fästs nedanför huvudmärket (sjötrafiklagen 97 §, bild 9). Innehållet på de hjälpskyltar som fästs nedanför huvudmärket bestäms av det givna beslutet. Om förbudet eller begränsningen är i kraft endast under en viss tid på dygnet eller en viss tidsperiod, kan det anges i hjälpskyltens text. I dessa fall är texten på hjälpskylten t.ex. "Gäller kl. 20–06", om farkosternas hastighet har begränsats kvälls- och nattetid. Om förbudet eller begränsningen däremot gäller en viss tidsperiod, såsom fåglarnas häckningstid, ska tidsperioden anges på hjälpskylten, t.ex. "Gäller 1.5–15.6."

Med förbud mot vattenskoteråkning, vattenskidåkning och brädsegling kan man förbjuda att man rör sig med en viss farkosttyp. Förbud och begränsningar som gäller andra farkosttyper anges med en hjälpskylt som preciserar huvudmärket. Installation av en hjälpskylt förutsätter alltid också installation av ett huvudmärke, eftersom man inte kan utfärda ett förbud eller en begränsning av sjötrafiken enbart med en hjälpskylt. Hjälpskylten gäller alltid det installerade huvudmärket och kompletterar huvudmärket. Hjälpskyltar som begränsar vissa farkosttyper är till exempel sådana där förbudet eller begränsningen gäller fartygets längd eller djupgående. Med hjälpskylten kan man också precisera om det är förbjudet att färdas med farkost i området med hjälp av motorkraft, men eldrivna farkoster är tillåtna (bild 6, sida 10).

4.3.2 Hjälpmärke och -skylt som preciserar verkningsområdet eller avståndet

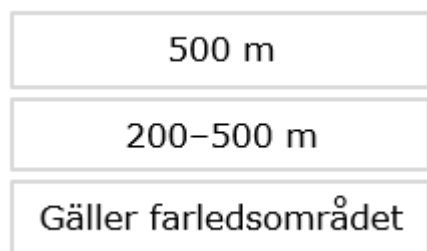

Bild 10. Hjälpskyltar som preciserar verkningsområdet eller avståndet fästs ovanför huvudmärket.

Hjälpskyltar som preciserar verkningsområdet eller avståndet fästs ovanför huvudmärket (sjötrafiklagen 97 §, bild 9). Det är nödvändigt att förtydliga verkningsområdet bl.a. när det inte är möjligt att placera märken så att de på basis av sitt läge entydigt uttrycker förbudets eller begränsningens verkningsområde. En hjälpskylt som preciserar märkets verkningsområde kan begränsa t.ex. fartbegränsningen till att gälla endast farleden eller ett område utanför farleden. Preciseringarna av farleden och området utanför farleden bestäms direkt av beslutet. Om verkningsområdet inte har preciserats separat med en hjälpskylt, tolkas både farleden och området utanför farleden som märkets verkningsområde.

Områdets längd i meter eller huvudmärkenas avstånd från förbuds- och begränsningsområdet kan preciseras med en hjälpskylt (bild 10, sida 14). Om förbuds- eller begränsningsområdets längd preciseras med en hjälpskylt och huvudmärket finns på gränsen till området, anges verkningsområdets längd i meter med en siffra, såsom "500 m". Detta innebär att hela området är 500 meter långt. I synnerhet när området är anmärkningsvärt långt (t.ex. flera kilometer) kan ifrågavarande typ av hjälpskylt behövas för att den som rör sig på vattnet genast ska få en uppfattning om områdets storlek.

Sjötrafikmärken kan inte alltid installeras på gränsen till förbuds- eller begränsningsområdet, t.ex. på grund av besvärlig terräng. Om märkena placeras på hundratals meters avstånd från gränsen till förbuds- eller begränsningsområdet får den som rör sig på vattnet en felaktig uppfattning om förbudets eller begränsningens verkningsområde. Då installeras en hjälpskylt i anslutning till huvudmärket som anger var området börjar och var det slutar (bild 11). Om området börjar t.ex. 300 meter från sjötrafikmärket, är den första siffran på hjälpskylten "300 m". Om området slutar 1300 meter från märket är den andra siffran "1300 m". Då är begränsningsområdets totala längd sammanlagt 1000 m. Då skulle texten på hjälpskylten vara "300–1300 m".

Avstånden mellan huvudmärkenas hjälpskyltar på samma förbuds- eller begränsningsområde kan avvika från varandra. En sådan situation kan uppstå om det andra huvudmärket i sundet har installerats genast i början av verkningsområdet, men huvudmärket i den andra ändan har installerats längre bort från gränsen (bild 11). Då anges ett mått på hjälpskylten i anslutning till huvudmärket som installerats på gränsen: hur långt området är (t.ex. "1000 m"). På ett hjälpmärke som installerats i anslutning till huvudmärket i motsatt riktning anges avståndet till början och slutet av verkningsområdet (t.ex. "300–1300 m"). Siffrorna på hjälpskyltarna är alltså inte alltid identiska inom samma förbuds- eller begränsningsområde. Då ska måtten bedömas enligt huvudmärke.

Sjötrafikmärken installeras på gränsen till eller utanför förbuds- eller begränsningsområdet. Om märkena installeras innanför området kan den som rör sig på vattnet tro att området börjar längre bort än vad som bestämts i beslutet (bild 12). Sjötrafikmärken ska alltså inte installeras innanför området. Om märkena inte kan installeras på områdets gräns ska de installeras utanför området och verkningsområdet preciseras med en hjälpskylt (bild 11).

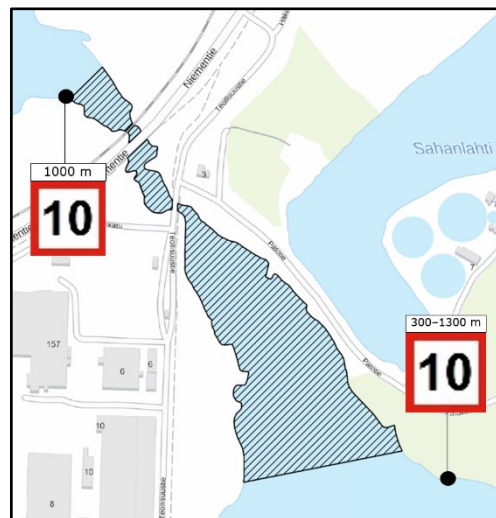

Bild 11. Det norra huvudmärket har installerats på gränsen till fartbegränsningsområdet, medan det södra märket på grund av den besvärliga terrängen har installerats 300 meter från gränsen. Då ska man i anslutning till det norra huvudmärket installera en hjälpskylt som anger begränsningsområdets längd ("1000 m"), medan hjälpskylten som installeras i anslutning till det södra huvudmärket anger avståndet till begränsningsområdets start- och slutpunkt ("300–1300 m").

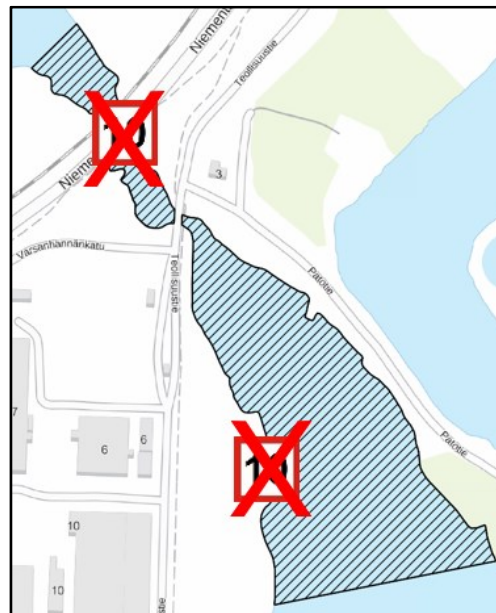

Bild 12. Fartbegränsningsmärken på 10 km/h har installerats innanför begränsningsområdet. Då får den som rör sig på vattnet en vilseledande bild av att begränsningsområdet på 10 km/h börjar först från sjötrafikmärkena. Detta utmärkningssätt är inte tillåtet.

Sjötrafikmärkets verkningsområde kan också preciseras med ett hjälpmärke som anger verkningsriktningen. Verkningsriktningen kan preciseras genom att på huvudmärkets sida eller sidor fästa hjälpmärken som anger verkningsriktningen (sjötrafiklagen 96 §, bild 13). I fråga om förbud och begränsningar som gäller sjötrafiken används i regel hjälpmärken på huvudmärkets sidor för att ange verkningsriktningen.

Hjälpmärken som anger verkningsriktningen kan finnas på båda sidorna av huvudmärket, om huvudmärket har installerats t.ex. på en sjösättningsplats och förbuds- eller begränsningsområdets verkningsområde fortsätter i båda riktningarna från märket. För att förbättra åskådligheten kan man i hjälpmärket, som anger den riktning i vilken huvudmärket gäller, använda en rektangulär botten, vars färg bestäms enligt huvudmärkets färg (bild 14). Hjälpmärket kan vara antingen rödvitt eller blåvitt (sjötrafiklagen 96 §). Förbuds- och begränsningsmärken har röd botten, medan blå botten används för allmänna informationsmärken.

HUVUDMÄRKE HJÄLPMÄRKE

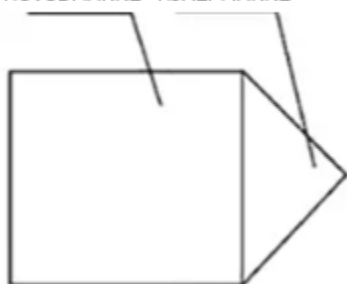

Bild 13.

Hjälpmärke som anger huvudmärkets verkningsriktning.

Bild 14.

Hjälpmärkets rektangelformade botten.

4.4 Anmälan om sjötrafikmärken och underlåtenhet att installera dem

4.4.1 Anmälan om installation, ändring och borttagning av sjötrafikmärken

När förbuds- eller begränsningsområdet har märkts ut enligt beslutet ska den eller de som ansvarar för utmärkningen informera Traficom om de sjötrafikmärken som installerats (sjötrafiklagen 54 § 3 mom.). Bland annat koordinater och tydliga fotografier på de installerade sjötrafikmärkena ska lämnas in till Traficom. De som ansvarar för utmärkningen kan också använda en utomstående entreprenör för att installera märkena, varvid entreprenören kan anmäla de installerade märkena på den utmärkningsansvariges vägnar. Det är viktigt att göra en anmälan så att tillsynsmyndigheterna och de som rör sig på vattnet har aktuell information om förbuds- eller begränsningsområdenas giltighet. Märkena är synliga via öppna gränssnitt t.ex. i tjänsten *Suomen väylät* (suomenvaylat.vayla.fi/). Om placeringen av märkena i ett område som trätt i kraft tidigare ändras eller om ett märke i bättre skick installeras på platsen av ett gammalt märke, ska även detta anmälas, jämte bilder. Även borttagning av märken, t.ex. till följd av ett upphävt beslut, ska anmälas till Traficom.

Installerade, ändrade och borttagna sjötrafikmärken ska anmälas på Traficoms webbplats. Blanketten för anmälan om installation, ändring och borttagning av sjötrafikmärken finns på Traficoms webbplats: traficom.fi > Transport > Sjöfart > Farleder > Sjötrafikmärken och ljussignaler. Vi uppdaterar blanketten för installation, ändring och borttagning av sjötrafikmärken och ljussignaler samt dess anvisningar under sommaren-hösten 2025. De nya anvisningarna uppdateras också i denna anvisning under hösten 2025. Du hittar aktuell information om

blanketterna på vår webbplats: traficom.fi > Transport > Sjöfart > Farleder > Aktuellt. Vi betjänar också varje vardag per e-post (vesivaylat@traficom.fi).

4.4.2 Underlåtenhet att installera sjötrafikmärken och hot om tvångsutförande

Om den utmärkningsansvarige inte har placerat ut sjötrafikmärken eller om ett sjötrafikmärke som denna placerat ut uppvisar brister eller är vilseledande, ska Traficom uppmana aktören i fråga att inom en utsatt tid placera ut eller korrigera sjötrafikmärkena. Om märkena trots uppmaning inte placeras ut eller korrigeras kan Traficom placera ut eller korrigera dem på denna aktörs bekostnad (sjötrafiklagen 54 § 4 mom.).

4.5 Förbud och begränsningar på kartan

Trafikledsverket upprätthåller på sin webbplats en karta där man kan granska förbuds- och begränsningsområden samt anmälda sjötrafikmärken. Kartan finns längs följande stig: Trafikledsverket > Information om trafikleder > Farleder > Områden med förbud och begränsningar som gäller sjötrafiken. Kartan på sidan visar förbuds- och begränsningsområden för sjötrafiken. Du får fram sjötrafikmärkena genom att klicka på ikonerna *Kartnivåer* uppe till vänster på kartan och sedan på *Sjötrafikmärken*. Genom att klicka på områdena och märkena får du fram mer information om dem.

Genom att klicka på länken *Avaa vesiliikenteen kielto- ja rajoitusalueiden kartta erilliseen välilehteen* kommer du till tjänsten *Suomen väylät*, där du utöver förbuds- och begränsningsområden även kan granska t.ex. kartor över ban- och vägnätet.

Transport- och kommunikationsverket Traficom 05.06.2025

Maarit Mikkelsen
Chef

Noora Tiihonen
Inspektör

5 KONTAKT, FÖRFATTNINGAR OCH WEBBPLATSER

Anvisningarna och föreskrifterna nedan hittar du på Traficoms webbplats (Traficom.fi > Traficom > Författningar och föreskrifter > Sjötrafik) genom att söka på anvisningens eller föreskriftens namn i sökfältet.

Kontakt

Mer information kan du få per e-post på adressen vesivaylat@traficom.fi. Vi betjänar på vardagar och svarar på ditt meddelande så snart som möjligt.

Centrala författningar

Sjötrafiklagen 782/2019

Föreskriften Sjötrafikmärken och ljussignaler samt utmärkning av ledningar och kablar (TRAFICOM/85487/03.04.01.00/2021)

Anvisningar

Förbud och begränsningar enligt sjötrafiklagen (TRAFICOM/216383/03.04.01.01/2021)

Underhåll av allmänna farleder (TRAFICOM/291254/03.04.01.01/2021)

Utmärkning av enskilda farleder (TRAFICOM/200067/03.04.01.01/2020)

Webbplatser

Traficom

Förbud och begränsningar enligt sjötrafiklagen (Traficom.fi > Transport > Sjöfart > Farleder > Förbuds- och begränsningsärenden, <https://www.traficom.fi/sv/transport/sjofart/farleder/forbud-och-begransningar-enligt-sjotrafiklagen>)

Sjötrafikmärken och ljussignaler (Traficom.fi > Transport > Sjöfart > Farleder > Sjötrafikmärken och ljussignaler, <https://www.traficom.fi/sv/transport/sjofart/farleder/sjotrafikmarken-och-ljussignaler>)

Gör anmälan om installation-, ändring-, eller borttagning av sjötrafikmärke (Traficom.fi > Transport > Sjöfart > Farleder > Förbuds- och begränsningsärenden > Mer information om sjötrafikmärken och ljussignaler, <https://www.traficom.fi/sv/transport/sjofart/farleder/sjotrafikmarken-och-ljussignaler/for-anmalan-om-installation-andring>)

Trafikledsverket

Områden med förbud och begränsningar som gäller sjötrafiken (Vayla.fi > Information om trafikleder > Farleder > Områden med förbud och begränsningar som gäller

TRAFICOM/276267/03.04.01.01/2025

sjötrafiken, <https://vayla.fi/sv/trafikleder/farleder/omraden-med-forbud-och-begransningar-som-galler-sjotrafiken>)

Suomen väylät-tjänsten: suomenvaylat.vayla.fi